

Δημήτρης Σταμούλης



Αποκαλυπτικά στοιχεία για την ταυτότητα της σύγχρονης εργατικής τάξης, μετά από έξι περίπου χρόνια άγριας λιτότητας, απολύσεων, περικοπών στους μισθούς, και ανατροπής των εργασιακών σχέσεων, προκύπτουν από τη στατιστική επεξεργασία των αναλυτικών περιοδικών δηλώσεων που υποβάλλουν οι εργοδότες στο ΙΚΑ. Οι μισθοί πείνας με τους οποίους καλούνται να επιβιώσουν οι εργαζόμενοι έχουν καταβαραθρωθεί ακόμα και στα 200 ευρώ το μήνα. Οι ελαστικές σχέσεις εργασίας, και κυρίως η μερική απασχόληση, μπορεί να μειώνουν εικονικά τα επίσημα ποσοστά ανεργίας, αλλά περιορίζουν στην πράξη ακόμα περισσότερο το εργατικό εισόδημα.

Μέσα σε ένα χρόνο –το πρώτο έτος διακυβέρνησης της χώρας από τον ΣΥΡΙΖΑ– το ποσοστό των εργαζομένων που αμείβονται με αποδοχές χαμηλότερες από αυτές του ανειδίκευτου εργάτη (586 ευρώ μεικτά για άνω των 25 ετών) αυξήθηκε από το 36%, που ήταν στο τέλος του 2014, στο 38%. Δηλαδή μόλις σε ένα έτος αυξήθηκε περαιτέρω το ποσοστό αυτών που αμείβονται με λιγότερα από 1.000 ευρώ και έφτασε στο 58,8%.

Όσον αφορά στην απασχόληση, η αύξηση κατά 85.053 ασφαλισμένων που προκύπτει στο 2015 αντιστοιχεί και σε ακόμα πιο δραματική μισθολογική κατάσταση. Οι 15.087 θέσεις (ποσοστό 17,74%), προσφέρουν αμοιβές έως και 200 ευρώ τον μήνα, οι 22.806 θέσεις (26,81%) από 200 έως 400 ευρώ, οι 37.317 θέσεις (43,87%) από 400 έως και 800 ευρώ και μόλις 8.424 θέσεις (9,9%) δίνουν αποδοχές από 800 έως 1.000 ευρώ, ενώ μόλις 1.419 θέσεις, ή το... 1,67% των νέων θέσεων εργασίας, δίνουν αμοιβές άνω των 1.000 ευρώ.

Οι δείκτες της ανεργίας εμφανίζουν βελτίωση, καθώς αυξάνεται ο αριθμός των απασχολούμενων. Αλλά η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στη δημιουργία θέσεων μερικής απασχόλησης, μέσω των προγραμμάτων του υπουργείου Εργασίας και του ΟΑΕΔ, ή και στην επιλογή εργοδοτών να ασφαλίσουν το μέχρι πρότινος «μαύρο» προσωπικό έστω και για λίγες ώρες, προκειμένου να αποφύγουν τα πρόστιμα. Από την άλλη, έστω και αυτές οι προσλήψεις είναι κατά κύριο λόγο με μερική ή εκ περιτροπής απασχόληση.

Για παράδειγμα, με βάση τα στοιχεία του συστήματος ΕΡΓΑΝΗ, μέσα στο επτάμηνο του 2016, οι προσλήψεις με πλήρη απασχόληση και πλήρη μισθό ήταν λιγότερες από τις προσλήψεις με μερική και εκ περιτροπής εργασία (48,02% έναντι 51,98%), ενώ τον περασμένο Ιούλιο το 54,16% προσλήφθηκε με μερική και εκ περιτροπής εργασία και το 45,84% με πλήρη απασχόληση. Αυτές οι μέθοδοι, βέβαια, έχουν ως αποτέλεσμα να συνεχίζεται η «φτωχοποίηση» των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα και να λιγοστεύουν κάθε χρόνο και περισσότερο –αναλογικά με το σύνολο των εργαζομένων– οι καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας.

Διαβάζοντας τα επίσημα στοιχεία από μια άλλη οπτική γωνία προκύπτει η συνεχιζόμενη μετατόπιση πληθυσμού προς τη «βάση» της μισθολογικής πυραμίδας. Οι ασφαλισμένοι με αποδοχές έως και 200 ευρώ έφθασαν να αντιστοιχούν πλέον στο 8,1% του συνόλου (από 7,65% το 2014) και ανέρχονται σε 143.715 άτομα. Οι 12 στους 100 εισπράττουν 200-400 ευρώ (11,9% του συνόλου των ασφαλισμένων) και είναι 209.546 άτομα. Το 27,4% του συνόλου των ασφαλισμένων δηλαδή 484.610 άτομα αμείβονται με 400 έως 800 ευρώ. Αυτοί που εισπράττουν πάνω από 1.000 ευρώ μειώθηκαν το 2015 στο 41,2% (από 43,23% το 2014), και είναι 728.393 άτομα.

Όσον αφορά στο μέσο μισθό και ημερομίσθιο, στο σύνολο των κοινών επιχειρήσεων, σε ασφαλισμένους με πλήρη απασχόληση, ανέρχονται (με βάση τις ασφαλιστέες ημέρες) σε 52,25 ευρώ και σε 1.219,69 ευρώ αντίστοιχα. Στους εργαζόμενους με μερική απασχόληση, το μέσο ημερομίσθιο ανέρχεται σε 23,58 ευρώ και ο μέσος μισθός σε 400,84 ευρώ, ενώ στα οικοδομοτεχνικά έργα είναι 41,19 ευρώ και 503,34 ευρώ αντίστοιχα, με βάση τις πραγματοποιηθείσες ημέρες.

Διαφοροποίηση μισθών παρατηρείται ανάμεσα στις μικρές και μεγάλες επιχειρήσεις. Χώροι εργασίας με λιγότερους από δέκα μισθωτούς, δίνουν μέσο ημερομίσθιο πλήρους απασχόλησης που ανέρχεται στο 62,76% του μέσου ημερομίσθιου των ασφαλισμένων σε επιχειρήσεις με πάνω από δέκα μισθωτούς, ενώ ο μέσος μισθός ανέρχεται σε 59,78%.

Αξιοσημείωτες είναι οι αλλαγές και στους αυτοαπασχολούμενους εργοδότες, καθώς συμπιέζεται δραματικά ο αριθμός όσων πρακτικά απασχολούν μόνο τον εαυτό τους ή έναν ακόμη εργαζόμενο, ενώ την ίδια ώρα ενισχύεται το «μερίδιο» των μεγάλων εργοδοτών. Το 2015 σχεδόν ο ένας στους τέσσερις εργαζομένους (ποσοστό 22,87%) απασχολούνταν σε 277 επιχειρήσεις (το 0,12% του αριθμού των εργοδοτών), καθεμία από τις οποίες μετράει περισσότερες από 500 θέσεις εργασίας. Η τάση, οι νέες θέσεις εργασίας να δημιουργούνται κυρίως από τους μεγάλους εργοδότες, αποκαλύπτει ότι οι μικρομεσαίοι πλέον δεν μπορούν δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας, λόγω της ισχυροποίησης των μεγάλων ομίλων και της συγκεντροποίησης του κεφαλαίου σε κλάδους όπως εμπόριο, υπηρεσίες κ.α.

Τέλος, από ορισμένα δημογραφικά στοιχεία προκύπτει ότι στο σύνολο των ασφαλισμένων, 90,74% έχουν ελληνική υπηκοότητα, ενώ 75.000 κατάγονται από Αλβανία, 9.380 από Ρουμανία, 8.980 από Βουλγαρία, 8.870 από Πακιστάν και 5.020 από Ρωσία. Στις αλλοδαπές γυναίκες, 49,89%, είναι αλβανικής υπηκοότητας, ακολουθούν οι ασφαλισμένες βουλγαρικής υπηκοότητας με 8,81% και ρουμανικής με 8,28%.

Δημοσιεύθηκε στο ΠΡΙΝ, 4.9.2016